

Klimat- och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande av promemoria om tillsyn och kontroll inom miljöbalkens område

Er beteckning: KN2025/00591

Sammanfattning

Länsstyrelsen Skåne avstyrker förslaget, om inte frågan om finansiering av den aktuella tillsynen först får en lösning. Denna lösning behöver även inkludera specialdestination för avgifterna.

Länsstyrelsen Skåne konstaterar i övrigt att det finns både för- och nackdelar med förslaget, och varken tillstyrker eller avstyrker förslaget i andra avseenden. Vi utvecklar vår inställning här nedanför.

Finansiering av övertagen tillsyn

Länsstyrelsens tillsyn över miljöbalkens regler utgår från förordning (1998:940) om avgifter för provning och tillsyn enligt miljöbalken. Avgifter för tillsyn enligt 9 kap. miljöbalken utgår nästan uteslutande från fasta avgifter som finns definierade i bilagan till förordningen, och de avgifterna utgår i sin tur från de koder i miljöprovningsförordningen (2013:111) som beskriver tillståndsplikt. Det innebär att Länsstyrelsen inte har någon möjlighet att ta ut avgifter för tillsyn över verksamheter som inte är tillståndspliktiga. Eftersom förslaget handlar om att Länsstyrelsen skulle kunna komma att bli ansvarig för tillsyn över verksamheter som inte är tillståndspliktiga, skulle det med dagens regelverk för avgifter innebära att tillsynen skulle behöva vara helt och hållet skattefinansierad, vilket Länsstyrelsen anser är olämpligt. Det är heller inte förenligt med grundprincipen om att förorenaren ska betala.

Det faktum att avgifterna för tillsyn inom miljöbalkens område inte omfattas av specialdestination utgör också ett hinder i sammanhanget. Om Länsstyrelsen övertar tillsyn från en kommun, kommer ytterligare personella resurser behöva tillsättas, ofta med kort framförhållning. Utan specialdestination har Länsstyrelsen ingen möjlighet att direkt få nytta av eventuella tillsynsavgifter, även om det hade funnits möjlighet att ta ut avgifter, och därmed hade de personella resurserna ändå inte kunnat tillsättas i samband med att behovet uppstår.

Övertagande av tillsyn

Länsstyrelsen anser i grunden att kommuner bör behålla sitt eget tillsynsuppdrag. Om kommuner upplever svårigheter med ett visst ärende eller en viss anläggning har de tillgång till och rätt till att få tillsynsvägledning. Tillsynsvägledning kan anpassas efter kommunens behov och ges i olika former. Länsstyrelsen anser det mycket viktigt att bibehålla och bygga upp kompetens hos kommuner, för att upprätthålla en robust tillsyn i hela länet.

Det förekommer redan idag att kommuner inom länet överlämnar tillsyn till andra kommuner, t.ex. när den egna kommunen är jävig i ärendet. Länsstyrelsen ser en eventuell risk att kommuner kan vilja att Länsstyrelsen tar över den tillsynen istället för att överlåta den till en annan kommun, vilket vi ser som olämpligt. Länsstyrelsen anser att det är bättre att kommunerna fortsätter lösa den typen av situationer sinsemellan.

Däremot förekommer det redan idag vissa projekt som är kommunövergripande, där Länsstyrelsen ser att det kan finnas fördelar med att Länsstyrelsen tar över tillsynen för att det ska bli en mer enhetlig tillsyn. En sådan situation förutsätter dock att alla berörda kommuner begär en sådan förflyttning av tillsyn. Ett lämpligare upplägg hade kanske varit att Länsstyrelsen ges mandat att ta över tillsyn på eget initiativ, i situationer där det anses vara olämpligt med kommunal tillsyn.

Länsstyrelsen ser positivt på att en förutsättning för ett eventuellt övertagande är att den övertagande myndigheten själv beslutar att så ska ske, samt att det i så fall endast ska ske i enskilda fall med väldigt särskilda förutsättningar. Länsstyrelsen konstaterar också att flera av de skäl som lyfts i miljötillsynsutredningen är rimliga situationer, dock inte alla. Exempelvis kan situationen om när

kommunens saklighet och opartiskhet riskerar att ifrågasättas i många lägen lösa sig bättre genom att låta en annan kommun ta över tillsynen. Länsstyrelsen konstaterar också att när en kommunal tillsynsmyndighet inte är tillräckligt stor för att kunna upprätthålla rätt kompetens, så har kommunerna redan idag också en möjlighet att gå samman i s.k. miljöförbund för att genomföra gemensam tillsyn.

Notering om felaktig information i promemorian

I promemorian framställs det som att Länsstyrelsen har marknadskontrollansvar över kemiska produkter som släpps ut på marknaden av tillsynsobjekt som Länsstyrelsen har tillsynsansvar för gällande miljöskyddstillsynen (se sidan 34 i PM). Det stämmer inte riktigt - länsstyrelsernas marknadskontrollansvar i sammanhanget sträcker sig endast till "andra än primärleverantörer", vilket är en väldigt liten andel av tillsynsobjekten. Kommunernas motsvarande marknadskontrollansvar gäller dock både primärleverantörer och andra än primärleverantörer. Kommuner och länsstyrelser har alltså inte samma förutsättningar för marknadskontroll, vilket gör det svårt att jämföra dem med varandra.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-224 10 00 eller via e-post skane@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 8260-2025 i ämnesraden för e-post.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av lönsöverdirektör Ola Melin med miljöhandläggare Patrik Karlsson som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.